

Lausunto valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta

449/10/2014

Kunnanhallitus § 91

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaan valtionosuusjärjestelmä uudistetaan osana kuntarakenneuudistusta. Järjestelmää yksinkertaistetaan ja selkiytetään sekä järjestelmän kannustavuutta parannetaan. Hallitusohjelman mukaan uudistuksen tavoitteena on, että perusopetuksen rahoitus jatkossa perustuisi nykyistä enemmän perusopetuksen toimintaympäristöä kuvaaviin indikaattoreihin, esimerkiksi kunnan maahanmuuttajien väestöosuuteen, aikuisväestön koulutustasoon sekä työkyvyttömyysasteeseen.

Valtionvarainministeriön asettaman selvitysmiehen toimeksiannon mukaan valtionosuusperusteiden uudistamisessa tuli tarkastella muun muassa perusteiden läpinäkyvyyttä, lukumäärää, päällekkäisyyksiä, korvaustarpeita, ajanmukaisuutta ja soveltuvuutta kuntarakenteen ja palvelutarpeiden muutoksessa. Tavoitteeksi asetettiin uudistaa kuntien valtionosuusjärjestelmä hallitusohjelmassa linjatulla tavalla siten, että uusi lainsäädäntö tulisi voimaan vuoden 2015 alusta.

Kunnilta on jo aiemmin pyydetty kommentteja selvitysmiehen tarkennetusta uudistusesityksestä ja kuntakohtaisista laskelmista.

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa kunnilta ja eri tahoilta 4.4.2014 mennessä sähköpostitse osoitteeseen valtiovarainministerio@vm.fi. Lausunnossa pyydetään kiinnittämään huomiota erityisesti seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- ehdotettaviin kriteereihin
- ikäryhmien ja sairastavuuden painoihin
- muiden kriteerien painoihin
- määräytymisperusteiden laskentaperiaatteisiin
- verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasaukseen
- siirtymätasauksen keston ja porrastukseen.

Esityslistan mukana jaetaan lausuntopyyntö ja yhteenvetomuistio kuntien kommentteista selvitysmiehen alustavasta esityksestä kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistamiseksi.

Päätösehdotus: Kunnanhallitus päättää antaa valtionosuusjärjestelmän uudistuksesta seuraavansisältöisen lausunnon:

Ranuan kunta toteaa, ettei valtionosuusjärjestelmän uudistaminen esitetyllä tavalla ota riittävästi huomioon eri puolella maata vallitsevia erilaisia olosuhteita. Uudella järjestelmällä korotetaan keskustaupunkien valtionosuutta syrjäseutujen kustannuksella. Tämä on ristiriidassa hallituksen tavoitteen kanssa pitää koko maa asuttuna.

Ranuan kunta esittää, että luonnosta valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta muutetaan seuraavilta osin:

- Verotuloihin perustuva *valtionosuuksien tasauksen tasauslisä nostetaan 90 %:iin*. Tällöin menetykset saadaan kohtuullistettua niissä kunnissa, joissa verotulot jäävät alle tasausrajan.
- Esitykseen sisältyvää *syRJäisyyttä koskevaa lisäosaa* tulee tarkastella ja määritellä uudelleen. Samalla uudistuksen *laskennallisiin kustannuksiin tulee sisällyttää harva asutus* saaristolaisuuden lisäksi. Syrjäisyys ja harva asutus aiheuttavat huomattavia lisäkustannuksia palvelujen järjestämiselle ja tuottamiselle. Mikäli syrjäisyyttä ja harvaa asutusta ei huomioida riittävästi, esitetty uudistus tulee heikentämään merkittävästi palvelujen rahoitus pohjaa harvaan asutuissa, pitkien etäisyyksien maaseutukunnissa, jolloin peruspalveluiden järjestäminen yhdenvertaisesti ja tasapuolisesti maan kaikissa osissa vaarantuu ja samalla kuntien elinvoiman säilyttäminen vaikeutuu.
- Uudistuksessa on siirretty painopistettä ikärakenteesta sairastavuuteen. Painopisteen siirtäminen on oikeasuuntainen, mutta *ikäryhmähinnittelussa painotusta* tulee siirtää *vanhusväestöön*.
- *Työpaikkaomavaraisuus-kriteeri tulee poistaa tai sen painoarvoa tulee heikentää* merkittävästi. Uusi työpaikkaomavaraisuuskriteeri yhdessä muiden tekijöiden kanssa kohtelee epätasa-arvoisesti maaseutumaisia kuntia.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisätietoja asiasta antaa:

kunnanjohtaja Sirpa Hakala

puh. 040 539 4293, etunimi.sukunimi@ranua.fi

Otteen oikeaksi todistaa

Ranualla 1.4.2014

Kirsti Keskikallio
pöytäkirjanpitäjä

Jakelu

Valtiovarainministeriö